

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

15. søndag i treenighetstiden – 5. september 2021

Prekentekest: Luk. 10, 38-42

Lesetekst I: 2. Mos. 19, 1-6

Lesetekst II: Fil. 4, 10-14

Irettesettelsen ble snudd på hodet

Hvem var Marta og Maria?

Vi vet ikke så mye, men de omtales ved tre begivenheter i NT. Dette måltidet hjemme hos dem er første gang. Dernest når Jesus vekker broren deres, Lasarus, opp fra de døde og den siste gangen når Maria salver Jesus med dyr nardussalve bare en uke før hans død. Man vet ikke så mye, men kan trekke noen konklusjoner utfra det som fortelles: De ser ut til å bo i et hus sammen uten foreldrene (kanskje foreldrene er døde), ingen av dem ser ut til å være gift – det betyr sannsynligvis at de er ganske unge – og de har et stort nok hus til å ta imot mange gjester (Jesus hadde med seg flere), og nardussalven Maria salvet Jesu føtter med var en dyr salve, så det tyder på at de hadde relativt god økonomi. Det virker som de var gjestfrie.

Å starte og avslutte dagen med de viktige ordene

Jødene i dag starter og avslutter dagen med «Shma' Yisra'el» - det vil si at de sier ordene: «Hør Israel, Herren er din Gud, Herren er én. Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte, av hele din sjel og av all din forstand og du skal elske din neste som deg selv.» Tradisjonen med å framsi disse ordene går langt tilbake i tid. Jfr Mishna (muntlige tradisjoner som ble nedskrevet ca år 200) deltok prestene som tjente i tempelet i en kort liturgi både morgen og kveld der disse ordene var med – og dessuten når dødstimen nærmer seg. Dette var etablert allerede før Jesu tid.

«Shma» - å høre – på hebraisk er nært knyttet til at man oppfatter og tar til seg det som høres.

Kvinnelige disipler?

Når Maria nå har satt seg ved Jesu føtter for å lytte – er det som en discippel; for å ta ordene til seg og så sette dem ut i praksis.

Det var «ordnede forhold» på Jesu tid, hvor menn og kvinner hadde forskjellige roller. Det var derfor helt berettiget av Marta (som betyr husmor) å kreve av Maria at hun skulle hjelpe til med å varte opp gjestene. Det var ikke bare et spørsmål eller en bønn, det var en befaling, og når søsteren Maria ikke lystret (obsternasig lillesøster...) tar hun det høylydt opp med

Mesteren selv, så flere kunne høre det. Og det ble såpass lagt merke til at Lukas tar det med når han skriver historien flere tiår seinere. Kvinner skulle ikke være disipler (det var ikke så uvanlig at noen rabbinere hadde disipler – men det var ytterst uvanlig at de hadde kvinnelige disipler). Mange jødiske menn startet faktisk på denne tiden dagen med en bønn til Gud hvor de takket Gud for at de verken var en hedning, en slave eller en kvinne! Det var ikke en gang vanlig at jødiske menn snakket med kvinner på gaten; faktisk ikke en gang med sin mor, søster, datter eller kone! (kilde Lightfoot 1979, 286-287). Ifølge det mest liberale synet på 5. Mosebok 24,1 kunne en hebraisk ektemann skille seg fra sin kone hvis hun ble funnet «kjent med menn». Dette ble til tider komisk, da noen av fariseerne ifølge William Barclay valgte å lukke øynene hvis de oppdaget at en kvinne nærmet seg, og derfor gikk det stadig historier om at de kræsjet inni ting.

Marta hadde altså all rimelig grunn til å forvente å få Jesu støtte for at Maria skulle gå tilbake til husarbeidet – og det var nok sjokkerende for flere enn Marta at Jesus støttet Maria i valget. Ikke bare sa han at det var greit at hun ble sittende; han sa at «Ett er nødvendig. Maria har valgt den gode del, og den skal ikke tas fra henne». Hun skal ta imot undervisning; hun er et tenkende vesen og skal tas på alvor også som disippel.

Mange stemmer vil lokke oss bort fra lytte-plassen

Maria satte seg for å høre på undervisningen. Å lytte. Det er mange stemmer rundt oss som argumenterer imot å lytte til Gud. Andre mennesker kan mene at det er andre ting som er viktig, og ikke minst i vårt eget indre har vi vår egen stemme som kommer på alt som burde vært gjort og drar oss bort fra plassen ved Jesu føtter.

Å være Jesu disippel handler ikke om å bare sitte der, det handler også om å leve et helt liv og å dele Guds grensesprengende kjærlighet både med nære og fjerne. Men å stadig vende tilbake til plassen hos Jesus for å motta påfyll, få mer undervisning – er et kjennetegn på en disippel.

Og Jesus selv tok stadig egne turer for seg selv oppover fjellsidene i tidlige morgentimer for å være alene med sin himmelske far. Det manglet ikke på oppgaver eller mennesker som var i nød – men dette påfyllet av «kvalitetstid med Gud», det prioriterte han høyt. Skulle så vi ha noe som er viktigere enn nettopp det?

Lesetekstene

Moses «gikk opp til Gud» og lyttet. Han trengte ikke å spisse ørene denne gang, for det står faktisk at Gud ropte! «5 Hvis dere adlyder min røst og holder min pakt, skal dere være min dyrebare eiendom framfor alle andre folk; for hele jorden er min. 6 Dere skal være et kongerike av prester og et hellig folk for meg.» Det handler om å lytte til Gud og å følge hans gode bud – og han minner samtidig om den omsorgen han har vist folket.

I Fillipperbrev-teksten løftes nettopp dette fram: hos Gud finner jeg styrke. Uansett hvordan omgivelsene er; alt makter jeg i han som gjør meg sterk. Dette perspektivet kan falme om vi ikke tar oss tid til det viktigste: å sitte ved Jesu føtter. Det er ikke snakk om en plikt – men et sted for å få ny styrke, og hjelp til å få riktig perspektiv.

Ved Jesu føter

(Tekst: Matias Orheim, 1908)

Ved Jesu føter ei stille stund
Når orda kjem frå hans eigen munn
Når eg med Jesus åleine er
då er det hugnad å leva her

Kvar fins ein fagrare stad på jord
Kvar høyrest visare sanningsord
Når eg med Jesus åleine er
då ynskjer eg ikkje meire her

Her må det tunge og vonde fly
Her vert eg alltid i striden ny
Når eg med Jesus åleine er
den største løyndom får løysing her

Så lat då koma kva koma vil
Eg veit den stad eg skal springa til
Der eg og Jesus åleine er
Kven kan då standa imot oss her

Og snart så kjem ho den stundi kjær
då eg skal sjå honom slik han er
Då eg med Jesus i himlen er
og talar saman som aldri her

Jorunn

lærer, tidl. ass. gen. sekr. i Den norske Israelsmisjon
jorunnandlang@gmail.com